

Keskkonnatasude seaduse ja pakendiseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1. Sisukokkuvõte

Eelnõukohase seaduse eesmärk on tõhustada jäätmehierarhiale vastavat hinnapoliitikat, kus jäätmete liigiti kogumine ja nende taaskasutamine eristub selgelt jäätmehierarhia kõige madalama taseme tegevustest ehk ladestamisest ning plastpakendi puhul muust taaskasutusest kui ringlussevõtt. Selleks tõstetakse ohtlike ja tavajäätmete (v.a põlevkivijäätmete) ladestustasu, mis on olnud muutumatu aastast 2015. See tasu ei täida praeguseks enam enda eesmärki, ehkki on minevikus osutunud efektiivseks meetmeks jäätmete ladestamise koguste vähendamisel. Lisaks kehtestatakse uus keskkonnatasu liik – plastpakendijäätmete saastetasu, kui plastpakendeid ei võeta ringlusesse ehk materjal liigub ringsest kasutusest välja kohe (ladestamine) või energeetilise taaskasutamise teel (põletamine või jäätmekütuse tootmine).

Jäätmekäitluse eesmärkide saavutamiseks tuleb tagada jäätmehierarhia põhimõtete toimimine ka majanduslikel alustel käitumise suunamise kaudu. Jäätmehierarhia kohaselt tuleb esmajärjekorras jäätmeteket vältida. Kui jäätmetekke vältimine ei ole võimalik, tuleb jäätmeid niipalju kui võimalik korduskasutuseks ette valmistada. Jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamisele järgnevad jäätmehierarhia põhimõtete kohaselt jäätmete materjalina ringlussevõtt ning muu taaskasutus (energiakasutus, kasutamine tagasitäiteks jms). Jäätmete prügilasse ladestamine või muul viisil kõrvaldamine on jäätmehierarhia kohaselt kõige viimane lahendus. Ka jäätmete käitlemise hinnad peavad vastama jäätmehierarhiale, soodustades ressurside tõhusamat kasutamist. Nii ladestustasu tõstmine kui plastpakendijäätmete saastetasu kehtestamine aitavad suunata jäätmemajandust vajalikus suunas ning neist laekuv tulu võimaldab katta jäätmetega, sh plastpakendijäätmetega, seotud riiklike kohustuste täitmise kulud¹.

Ühtlasi on eelnõukohase seaduse eesmärk tõhustada ja ajakohastada keskkonnaprogrammi kaudu eraldatavate toetuste menetlust. Rahastamise korraldus muudetakse Keskkonnaministeeriumi (edaspidi ka *KeM*) ja KeTS-i alusel asutatud sihtasutuse, st sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi ka *KIK*) vahel paindlikumaks nii, et aidata menetleda projekte kiiremini ja väiksemate halduskuludega. Riigi Tugiteenuste Keskuse hallatava struktuurifondide infosüsteemi (e-toetus) kasutuselevõtmisega tehakse edaspidi senise rahastamislepingu asemel rahastusotsus, mistõttu täiendatakse keskkonnatasude seadust toetuse välja maksmata jätmise ja tagasinõudmise alustega.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu valmistasid ette Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna nõunikud Elen Krusell (tel 626 0746, elen.krusell@envir.ee) ja Eva Suurkaev (tel 626 0743, eva.suurkaev@envir.ee), keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist Kertu Sapelkov (tel 626 2862, kertu.sapelkov@envir.ee), keskkonnakorralduse ja välissuhete põhiüksuse nõunik Aire Rihe (tel 626 2983, aire.rihe@envir.ee), eelarve ja strateegia osakonna nõunik Kalju Kukk (tel 626 2815, kalju.kukk@envir.ee) ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskus jurist Kaido Floren (tel 627 4176, kaido.floren@kik.ee). Eelnõu õigusekspertiisi tegid Keskkonnaministeeriumi

¹ Euroopa Liidus on kokku lepitud, et iga liikmesriik peab maksma ringlusse võtmata plastpakendijäätme igalt kilogrammilt Euroopa Liidu ühiskassasse 80 euro senti.

õigusosakonna juristid Annemari Vene (tel 626 2824, annemari.vene@envir.ee) ja Kristina Parnaul-Ollik (tel 626 2870, kristina.parnaul-ollik@envir.ee) ning keeleteimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (tel 626 2953, aili.sandre@envir.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse 21.04.2021 kabineti arutelul heakskiidetud riigi eelarvestrateegia 2022–2025 tulumeetmega tagada Keskkonnaministeeriumi valitsemisala ladestus- ja põletustasu tõusu kaudu iga-aastane 3 miljoni euro suurune positiivne mõju eelarvetasakaalule alates 2023. aastast.

Eelnõukohase seadusega muudetakse keskkonnatasude seaduse (edaspidi ka *KeTS*) 2021. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooni (RT I, 10.07.2020, 50) ja pakendiseaduse (edaspidi *PakS*) 2021. aasta 15. mail jõustunud redaktsiooni (RT I, 05.05.2021, 2).

Seaduse vastuvõtmiseks Riigikogus on vajalik poolthälte enamus.

Enne seaduseelnõu ja seletuskirja koostamist ei koostatud väljatöötamiskavatsust, kuna eelnõu menetlus peab olema kiireloomuline (Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 2 punkt 1). Vabariigi Valitsuse 21.04.2021 otsuse kohaselt peab täiendav laekumine riigieelarvesse olema tagatud alates 01.01.2023. Kuna muudatus toob kaasa maksukoormuse suurenemise ning maksukorralduse seaduse § 4¹ kohaselt peab maksuseaduse, samuti selle muudatuse vastuvõtmise ja jõustumise vahele üldjuhul jääma vähemalt kuus kuud, ei ole võimalik täita väljatöötamiskavatsuse koostamisega seotud tähtaegu.

Kuigi eelnõu elluviimisega kaasneb oluline mõju, siis ei ole lisatud eelnõu kiireloomulisusest tingitult mõjude analüüsi aruannet. Muudatusega kaasnevad eeldatavad mõjud on välja toodud eelnõu seletuskirjas.

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõukohase seaduse peamine eesmärk on tagada jäätmehierarhiaile vastav hinnapoliitika, millega suurendatakse jäätmevaldajate ja jäätmekäitlejate motivatsiooni korraldada tõhusamalt jäätmete liigiti kogumist ja otsida võimalusi jäätmeid ringlusse suunata. 2019. aastal suunati Eestis olmejäätmeid ringlusse IV arvutusmeetodi² kohaselt saadud andmetel 31%. Jäätmete raamdirektiivist 2008/98/EÜ tuleneb kohustus taaskasutada korduskasutuseks ettevalmistatuna ja ringlusse võetuna vähemalt 50% olmejäätmete kogumassist 2020. aastal. Aastal 2025 on ringlussevõtu sihtarv juba 55%, aastal 2030 60% ja aastal 2035 vähemalt 65%. Seega peab järgneva nelja aastaga ringlussevõtt suurenema vähemalt 24%, mistõttu Eesti peab rakendama lisameetmeid, et jäätmete ringlussevõttu suurendada. Muudatuse eesmärgiks on vähendada plastpakendijäätmete teket ning suurendada nende korduskasutuseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu. 2025. aastaks on Eesti riigil kohustus suunata ringlusse vähemalt 50% ja 2030. aastaks 60% tekkivatest plastpakendijäätmetest.

² Kasutusel on kokku 4 meetodit, millest kõige leebem on I meetod. Selle puhul võetakse arvesse ainult paberi- ja kartongi-, metalli-, klaasi- ning plastijäätmeid. Arvesse ei võeta näiteks biolagunevaid jäätmeid, tekstiilijäätmeid, segajäätmeid. Eesti kasutab 2025. aastani I meetodit, mis tagab ringlussevõttu vähemalt 50 % ulatuses. Aastast 2025 saab raporteerida ainult ühe meetodi asemel, mis suuresti põhineb hetke kõige karmimal, IV meetodil.

2019. aastal võeti Eestis ringlusse 41% plastpakendijäätmetest.

Eelnõukohane seadus aitab kaasa uute sihtarvude täitmisele.

Plastpakendijäätmete ringlussevõtu määra alusel hakatakse arvestama ka Eesti sissemakset Euroopa Liidu ühisvahenditesse ehk on oluline, et see valdkond oleks korraldatud võimalikult ringlusele suunitletult. Majanduslikud meetmed on olnud tõhus vahend ning kuna riigile kaasnevad sellest ka riiklikud kohustused (plastpakendi omavahendi osamakse), on oluline, et neid tasakaalustaksid asjakohased riiklikud meetmed. Muudatused on vajalikud, et tagada Vabariigi Valitsuse 21.04.2021 kabinetiarutelul rahandusministri väljapakutud ja heaks kiidetud tulumeetme täitmine. Riigi eelarvestrateegias on ette nähtud plastpakendite kogumise reform, mis sisaldab ladestus- ja põletustasu tõusu alates 2023. aastast. Eelnõukohaste muudatustega tagatakse iga-aastane vähemalt 3 miljoni euro suurune täiendav keskkonnatasude laekumine riigieelarvesse alates 01.01.2023.

Lisaks on eelnõukohase seaduse eesmärk tõhustada ja ajakohastada keskkonnatasude seaduse alusel keskkonnaprogrammi kaudu eraldatavate toetuste menetlust. Selleks muudetakse keskkonnaprojektide rahastamise korda nii, et edaspidi on võimalik anda keskkonnaprojektide taotluste hindamine Keskkonnaministeeriumi asemel KIK-ile ning taotluse rahuldamise otsuse saab edaspidi KIK-i nõukogu asemel teha ka KIK-i juhatus.

Muudatustega luuakse võimalus menetleda projekte, sh hinnata neid tervikuna ühes asutuses (KIK), ning samuti teha rahastamisotsuseid igapäevase tööorgani – sihtasutuse juhatuse – ja mitte sihtasutuse nõukogu tasandil. Muudatustest lähtudes on kavas viia projektide menetlemine üle senisest KIK-i infosüsteemist üldisse riiklikku e-toetuste keskkonda, mille kaudu menetletakse erinevaid toetusmeetmeid. Sellised muudatused muudavad keskkonnaprojektide toetamise menetluse menetlussubjektide (taotlejate) jaoks selgemaks ja lihtsamaks ning aitavad menetleda projekte kiiremini ja väiksemate halduskuludega.

Selleks on muuhulgas vaja üle minna seniselt rahastuslepingu süsteemilt haldusotsuse süsteemile, kuna e-toetuste keskkond on loodud eri meetmete rahastamiseks ühtsest loogikast lähtudes. Projektide rahastamiseks nähakse seetõttu senise rahastamislepingu asemel ette rahastusotsuse tegemine ning sätestatakse võimaliku finantskorrektsiooni pööramine vahetule sundtäitmisele analoogiliselt struktuuritoetuste projektidega.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist, millest esimesega muudetakse ja täiendatakse keskkonnatasude seaduse kehtivaid sätteid, teise paragrahviga muudetakse ja täiendatakse pakendiseaduse kehtivaid sätteid ning kolmandas paragrahvis reguleeritakse seaduse jõustumise aega.

Paragrahv 1 käsitleb muudatusi keskkonnatasude seaduses.

Punktiga 1 tehakse muudatus sätetes, mis sisaldavad väljendit „jäätmete kõrvaldamine“. Jäätmekäitluse hierarhiast tulenevalt on vaid kõrvaldamise käsitlemine koormava keskkonnakasutusena aegunud ning ringlussevõtu eesmärkide saavutamiseks tuleb liikuda selleni, et kõrvaldamine oleks kõige vähem eelistatud käitlusviis, kuid ka taaskasutuse puhul on tasemeid, mis peaksid suunama tegevusi eelkõige ringlussevõtu suunas. Sõna „kõrvaldamine“ asendatakse sõnaga „käitlemine“, mis on laiem mõiste ning võimaldab kohaldada keskkonnatasude seaduses sätestatud kohustusi lisaks jäätmete kõrvaldamisele ka

nende kogumisele, vedamisele ja taaskasutamisele, sealhulgas ringlussevõtule. Sarnaselt õhuheitmetele või veeheitmetele hõlmab reguleerimisala jäätmekäitlust kui tervikut, mitte ühte piiritletud toimingut. Muudatus on kooskõlas Eesti vajadusega täita nii ringlussevõtu ja taaskasutuse sihtarve kui ka sellega, et jäätmehierarhia põhimõtte peab olema integreeritud läbivalt valdkonna õigusaktidesse.

Punktiga 2 muudetakse jäätmetega seotud keskkonnakasutuse mõistet KeTS-i tähenduses. Muudatuse eesmärk on laiendada jäätmetega seotud tegevusalade ringi, mida KeTS käsitleb kui keskkonnakasutust ja millele on võimalik määrata hind ehk keskkonnatasu. Arvestades ambitsioonikaid jäätmekäitluse eesmärke, on tekkinud vajadus täiendavate majandusmeetmete järele, mis suunaksid jäätmemajandust vajalikus suunas. Seni on keskkonnatasude seaduse alusel kehtestatud saastetasu jäätmete kõrvaldamise eest ladestamise teel prügilasse. Samas on jäätmekäitluses jäätmehierarhiale vastav struktuur mitmekülgsem ja ajakohastamist vajab selle adresseerimine kõigile jäätmekäitlustasanditele. Muudatus võimaldab keskkonnakasutusena vaadelda kogu jäätmekäitlust, sh ka jäätmete kogumist, vedamist, taaskasutamist, sh ringlussevõttu, et esmajärjekorras edendada just ringlussevõtuga seotud tegevusi.

Punktiga 3 täiendatakse saastetasumäärade kehtestamise aluseid KeTS-i § 3 lõikes 6. Kuivõrd punktiga 2 tehtava muudatusega hõlmatakse keskkonnakasutuse tegevuste ringi kogu jäätmekäitlus, tuleb neile tegevustele saastetasu kehtestades arvestada tasumäärade kujundamisel ka jäätmekäitluse eesmärkidega. Jäätmekäitluse eesmärke on mitmeid (nt erinevate jäätmeliikide taaskasutamise sihtmäärad) ja need võivad ajas muutuda, kuid eesmärkide seadmisel järgitakse jäätmehierarhiat. Jäätmehierarhia kohaselt tuleb esmajärjekorras jäätmeteket vältida. Kui jäätmetekke vältimine ei ole võimalik, tuleb jäätmeid niipalju kui võimalik korduskasutuseks ette valmistada. Jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamisele järgnevad jäätmehierarhia põhimõtete kohaselt jäätmete materjalina ringlussevõtt ning muu taaskasutus (energiakasutus, kasutamine tagasitäiteks jms). Jäätmete prügilasse ladestamine või muul viisil kõrvaldamine on jäätmehierarhia kohaselt kõige viimane lahendus. Ka jäätmete käitlemise hinnad peavad vastama jäätmehierarhiale, soodustades ressursside tõhusamat kasutamist.

Punktiga 4 tehakse KeTS-i § 4 lõikes 1 terminoloogiline muudatus ning asendatakse väljend „jäätmete kõrvaldamine“ väljendiga „jäätmekäitlus“. Muudatusega tagatakse, et keskkonnatasude rakendamise eesmärk oleks kooskõlas eelnõu punktiga 2 tehtava muudatusega.

Punktiga 5 täiendatakse kehtiva KeTS-i § 5 lõikeid 1 ja 3. Muudatus võimaldab kehtestada keskkonnatasu maksmise kohustuse ka neile isikutele, kellel ei pea jäätmete käitlemiseks olema KeTS-i § 5 lõikes 2 nimetatud keskkonnaluba. Muudatus on vajalik kehtestamiseks eelnõu punktis 8 kirjeldatud plastpakendijäätmetele rakendatavat saastetasu. Keskkonnatasu subjektiks on ka pakendiettevõtjad või taaskasutusorganisatsioonid, kellel ei ole kohustust omada KeTS-i § 5 lõikes 2 nimetatud keskkonnaluba PakS-ist tulenevate kohustuste täitmiseks. Taaskasutusorganisatsioonil peab PakS-i § 17 järgi olema tegevusluba, kuid pakendiettevõtjal sellist nõuet pole. Pakendiettevõtja on iga isik, kes majandus- või kutsetegevuses pakendab kaupa, veab sisse või müüb pakendatud kaupa. Võimaldamaks keskkonnatasu kohustuse rakendamist pakendiettevõtjatele ja taaskasutusorganisatsioonidele, peab täiendama KeTS-i § 5 lõigete 1 ja 3 sätteid nii, et seaduses sätestatud juhtudel oleks võimalik keskkonnatasu rakendada ka neile isikutele, kel ei pea seaduse järgi olema keskkonnaluba.

Punktiga 6 tehakse KeTS-i § 14 lõikes 1 sõnastusmuudatus. Kehtiva seaduse kohaselt on saastetasu rakendamise aluseks jäätmete kõrvaldamine, kuid eelnõukohase muudatusega laiendatakse jäätmetega seotud keskkonnakasutuse mõistet (vt eelnõu § 1 punkt 2), mistõttu

tuleb samasisuline muudatus teha ka saastetasu rakendamise aluseid käsitlevas KeTS-i § 14 lõikes 1. Võrreldes kehtiva KeTS-iga võimaldab selline muudatus rakendada keskkonnatasu lisaks jäätmete ladestamisele prügilasse ka muudele jäätmekäitlusviisidele, kui need on KeTS-is selgelt välja toodud.

Punktiga 7 tehakse muudatus KeTS-i § 14 lõikes 2, lisades sinna erandi juhtudest, mil saastetasu ei rakendata. Muudatus on vajalik, et võimaldada saastetasu rakendamist pakendiettevõtjate ja taaskasutusorganisatsioonide suhtes, kellel pole kohustust omada keskkonnaluba kehtiva KeTS-i § 5 lõike 2 tähenduses.

Punktiga 8 täiendatakse KeTS-i § 18 lisa lõigetega 3 ja 4. Lõikega 3 kehtestatakse uus keskkonnatasu liik, mis rakendub plastpakendijäätmetele (jäätmekoodiga 15 01 02), mida ei ole võetud ringlusse või korduskasutuseks ettevalmistatud jäätmeseaduse (edaspidi *Jääts*) § 15 lõigete 3 ja 4 tähenduses. Tegemist on saastetasuga, mida hakatakse rakendama sellele kogusele plastpakendist, millest tekkinud jäätmel ei ole pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon taaskasutanud Jääts-i § 15 lõigete 3 ja 4 tähenduses (ei ole korduskasutuseks ettevalmistatud³ ega ringlusse võetud⁴).

Pakendiseaduse kohaselt on pakendiettevõtjad kohustatud tagama oma turule lastud pakendatud kauba pakendi ja pakenditest tekkinud jäätmete käitlemise ning kandma selle kulud.⁵ Seega plastpakendijäätmete ringlussevõtu eest vastutavad pakendiettevõtjad ning sellega seotud kulud peavad katma samuti nemad. Kehtiva pakendiaktsiisi seaduse kohaselt tasuvad pakendiettevõtjad pakendiaktsiisi ainult olukorras, kus nad ei täida pakendiseaduse ja pakendiaktsiisi seadusega seatud eesmärgid. Eesmärkide kohaselt ei ole hetkel pakendiettevõtjatel kohustust 100% turule lastud pakendeid ringlusse võtta. Seega ei ole nad motiveeritud tegema kulutusi sellele osale, mis jääb kokku kogumata ja ringlusse võtmata, kui pakendiseadusest ja pakendiaktsiisi seadusest tulenevad eesmärgid on täidetud. Ühtlasi on Euroopa Liidus lepitud kokku, et iga liikmesriik peab maksma ringlusse võtmata plastpakendijäätme igalt kilogrammilt Euroopa Liidu ühiskassasse 80 euro senti. Ehk mida rohkem jääb liikmesriigis plastpakendijäätmeid ringlusse võtmata, seda rohkem tuleb maksta.

Eestis on plastmaterjalist pakendijäätmete ringlusse võtmise võimekused tagatud kõigi enamlevinud materjaliliikide lõikes ning tootmisvõimsused suuremad kui kohapeal tekkivad pakendijäätmete kogused⁶. Plasti võimalikult puhas kokkukogumine vajab veel tõhustamist. Plastpakendijäätmete saastetasu rakendub alates 2025. a, jääb seega uue keskkonnatasu kehtestamise ja rakendumise vahele piisavalt pikk periood, andmaks ettevõtetele võimaluse teha vajalikud ümberkorraldused oma tegevuses. Samuti on riik planeerinud valdkonda toetada uue perioodi struktuurivahenditest, et üleminek oleks võimalikult sujuv. Uus tasu pakendiettevõtetele peab mõjuma kiirendavalt muudatuste ettevalmistamisele kui ka andma kindluse ringlussevõtuga tegelevatele ettevõtetele, et nad saavad kätte piisava koguse jäätmel, et ettevõtet tulu tooval võimsusel töös hoida või teha vajalikke investeeringuid.

³ Jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamine on kontrolliv, puhastav või parandav taaskasutamismoodus, millega jäätmeteks muutunud tooteid või nende komponente valmistatakse ette selliselt, et neid oleks võimalik korduskasutada ilma mis tahes muu eeltötluseta.

⁴ Ringlussevõtt on jäätmete taaskasutamistoiming, mille käigus jäätmematerjalid töödeldakse toodeteks, materjalideks või aineteks, et kasutada neid nende esialgsel või muul eesmärgil. See ei hõlma jäätmete energiakasutust ja töötlemist materjalideks, mida kasutatakse kütusena või tagasitäiteks.

⁵ PakS-i § 20 lg 7 kohaselt on PakS-i § 24 lg-s 4 nimetatud andmete esitamise kohustusest vabastatud pakendiettevõtjad, kes lasevad turule kaupa plastist pakendis, mille mass on alla 100 kilogrammi aastas. See on ebavõrdsust tekitav erand, mis kavandatakse ühekordse plasti direktiivi ülevõtmise eelnõuga kaotada PakS-i § 20 lg 7 kehtetuks tunnistamisega. Eelnõude omavahelise kooskõla tagamiseks pole ka eelnõus arvestatud PakS-i § 20 lg-s 7 nimetatud erandiga.

⁶ Eesti Plastitööstuse Liit, <https://www.plast.ee/ringlusse-votmata-plastpakendijaatmete-maksustamisest/>.

Lõikes 4 sätestatakse, kellele uus keskkonnatasu rakendub. Tasukohustus rakendub erinevalt olenevalt sellest, kas pakendiettevõtja täidab plastpakendijäätmete käitlemisega seotud nõudeid individuaalselt või on oma kohustused andnud lepinguga üle taaskasutusorganisatsioonile. Esimesel juhul tasub plastpakendijäätmete saastetasu pakendiettevõtja ise. PakS-i § 12¹ lõikega 2 võimaldatud kohustuste üleandmise korral taaskasutusorganisatsioonile on keskkonnatasu subjektiks taaskasutusorganisatsioon, kuna vastutus plastpakendijäätmete käitlemise kohustuse täitmise eest on temal.

Mõned kohalikud omavalitsused on korraldanud pakendijäätmete kogumist korraldatud jäätmeveo raames, kuid vastutus pakendiseaduse kohaselt pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtmise, kogumise ja taaskasutuse korraldamisel on pakendiettevõtjatel ja taaskasutusorganisatsioonidel. Taaskasutusorganisatsioonide ja KOV-ide vahelised suhted on reguleeritud pakendiseadusega. Muuhulgas peab KOV võimaldama taaskasutusorganisatsioonidel täita neile seadusega pandud kohustusi. KOV määrab jäätmehoolduseeskirjas kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid. Ühtlasi määratakse pakendijäätmete kogumiskohad kindlaks taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel sõlmitavas kirjalikus lepingus. KOV-i ja taaskasutusorganisatsiooni vahel lepatakse muuhulgas kokku kogumiskohtade asukoht, kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht iga kogumiskoha kohta ning nende tühjendamissagedus. Seega avalikus ruumis nähtavate pakendijäätmete kogumiskohtade tühjendamise ja pakendijäätmete kogumise korraldamise eest vastutavad taaskasutusorganisatsioonid.

Punktiga 9 tõstetakse ohtlike ja tavajäätmete saastetasumäär senise 29,84 eur/t pealt 60 eur/t peale. Lisaks kehtestatakse olmejätmetele (jätmed koodiga 20) eraldi tasumäär.

Hetkel kehtib ohtlike ja tavajäätmete ladestamisel tasumäär 29,84 eur/t, mis on alates 2015. aastast püsinud muutumatuna. Madala tasumäära tõttu on jäätmete ladestamine konkurentsivõimeline jäätmete energeetilise taaskasutamise ja muude taaskasutustoimingutega, sh ka ringlussevõetuga, mis tähendab, et tasu majandusmeetmena ei toimi.

Valdav osa tekkivatest tavajäätmetest on võimalik suunata taaskasutusse. Tavajäätmete saastetasu tõstmine motiveerib jäätmetekitajaid (sh elanikkonda) oma jäätmeid liigiti koguma ja taaskasutusse suunama. Mitmetel liigiti kogutud tavajäätmetel (nt paber, metall) on teisese toormena positiivne väärtus, mistõttu on täna võimalik neid jäätmeid majanduslikult soodsalt koguda ja töötlemisse suunata. Ohtlike jäätmete ladestamine mõjutab pinnase, joogivee ja õhu kvaliteeti. Rohkem tuleb motiveerida nii ohtlike kui ka tavajäätmete kokkukogumist ja taaskasutusse suunamist, vähendades sellega ohtlike jäätmete prügilatesse ladestatavate jäätmete kogust ja vältides nende sattumist keskkonda.

Hinnates Eesti jäätmekäitluse hetkeolukorda, pidades silmas ringlussevõtu hinna ja ladestamise hinna suhet⁷ ning ladestustasu suurust teistes Euroopa Liidu liikmesriikides⁸, avaldaks tava- ja ohtlike jäätmete ladestamise vähenemisele mõju saastetasu kahekordne kasv ehk saastetasu tõstmine tasemeni 60 eur/t. Jäätmete ladestamise saastetasu tõstmine panustab Euroopa Liidu ja Eesti jäätmevaldkonna strateegiliste eesmärkide ja nõuete täitmisse, milleks on prügilasse

⁷ Ringlussevõtu hinna võib arvestada 100 eur+km juurde. Prügilate värvahind on ca 70 eur+km. Ladestustasu tõstmisel tasemele 60 eur/t kujuneb värvahind ca 100 eur+km juurde, mis on võrreldav ringlussevõtu hinnaga.

⁸ Mitmed riigid (sh Läti) on üle vaatamas enda jäätmetega seotud tasusid ning plaanivad ladestustasude taset juba paari aasta jooksul vähemalt kahekordistada. Allikas: <https://www.cewep.eu/wp-content/uploads/2021/08/Landfill-taxes-and-bans-overview.pdf>.

ladestatavate jäätmekoguste vähendamine, jäätmete ohtlikkuse ja koguste vähendamine ning jäätmete taaskasutuse edendamine.

Punktiga 10 tõstetakse olmejäätmete (jäätmekoodiga 20)⁹ ladestamise saastetasumäär senise 29,84 eur/t pealt 90 eur/t peale.

Aastas tekib Eestis ca 490 000 tonni käitlemist vajavaid olmejäätmeid. Olmejäätmed moodustavad ca 52% ladestatavatest tavajäätmetest (v.a aheraine). Jäätmete ladestamine on viimastel aastatel taas oluliselt kasvanud ja pärssinud suuremat ringlussevõttu. Peamine osa ladestamise tõusust on tulnud energiakasutuse (Iru jäätmepõletusplokk) arvelt.

Kuna ladestamise saastetasu ei ole alates 2015. a tõusnud, siis on hinnavahe põletamise ja ladestamise vahel järjest vähenenud ning jõudnud peaaegu samale tasemele. Prügila värvahind enamiku jäätmeliikide puhul on näiteks Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuses 70,5 eur+km. Iru jäätmepõletustehases on see u 65 eur+km (seejuures imporditavate jäätmete eest makstakse oluliselt kõrgemat hinda). Ringlussevõtu hinda võib arvestada 100 eur+km juurde. See on viinud olukorrani, kus ringlussevõtt on oluliselt kallim kui ladestamine ning see on omakorda liiga sarnane põletusele. Näiteks on sellise hinnavahega põhjendatud tetrapakendite ringlussevõtmise asemel nende põletusse suunamist. Kui jäätmepõletuse ning prügilate puhul ei ole suuri investeeringuid enam vaja, siis uute ringlussevõtmise võimsuste loomine nõuab investeeringuid ja käitluskulud on lisanduvate jäätmemahutude käitlemiseks seetõttu oluliselt kõrgemad. Ladestamiseks puudub otsene vajadus, sest tehnoloogiliselt on energiakasutuse käitlusvõimsusi Eestis märgatavalt enam, kui tekib segaolmejäätmeid. Seega ongi jäätmete ladestamise põhjuseks peamiselt vaid soodsam hind.

Oluline on suurendada jäätmekäitlejate, jäätmevedajate ning teiste osapoolte motivatsiooni, korraldada paremini olmejäätmete liigiti kogumist ja otsida ringlussevõtu võimalusi. Üks võimalus selleks on kasutada majandusmeetmeid. Aastatel 2009 kuni 2015 saavutati ladestamise oluline vähenemine ja uutele investeeringutele soodsa majandusliku keskkonna loomine just ladestamise saastetasu kolmekordse kasvu abil (10 eurolt ca 30 euron). Hinnates Eesti jäätmekäitluse värvahindasid, mõjutaks eeldatavalt ladestamise vähenemist olmejäätmete ladestamise saastetasu kasv tasemeni 90 eur/t¹⁰. Keskmise uus olmejäätmete prügilasse ladestamise värvahind oleks sel juhul alates 130 eur/t, mis on piisavalt suur erinevus ringlussevõtu ja energeetilise kasutuse hinnaga, et tagada neile, kes sooviksid investeerida ringlussevõttu, piisav majanduslik kindlus, et ladestamine ei hakka nendega konkureerima.

Punktiga 11 täiendatakse KeTS-i § 21 uue lõikega 4. Muudatusega kehtestatakse saastetasumäär 370 eur/t plastpakendijäätmetele, mida ei ole korduskasutuseks ette valmistatud või ringlusse võetud JäätS-i § 15 lõigete 3 ja 4 tähenduses. Tasumäära kujundamisel on võetud arvesse plastpakendijäätmete eelduslikku kogust ja ringlussevõtu sihti aastal 2025, plastpakendi omavahendi Eesti osamakse suurust ning jäätmete ladestustasust laekuva keskkonnatasu suurust. Plastpakendi omavahendi kasutuselevõtmine suurendab Eesti makset ELi eelarvesse 2021. aasta näitel ligikaudu 11 miljoni euro võrra. Kui kanda edasi hetkel pakendiregistrisse andmeid esitavate ettevõtete osa plastpakendi omavahendist ja pakendiettevõtjatel oleks kohustus 100% plastpakendeid ringlusse võtta, siis oleks hetkel 11 miljoni sissemakse puhul ühe kg ringlusse võtmata pakendi keskkonnatasu ca 1 eur/kg. Kui arvestada maha ladestustasu

⁹ Olmejäätmed (kodumajapidamisjäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusjäätmed), sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Jäätmenimistu (https://www.riigiteataja.ee/akti/1181/2202/0026/KKM_m65_lisa.pdf#).

¹⁰ Kuni aastani 2015 tõusis jäätmete ladestamise tasumäär iga aasta ca 20%. Sama tõusu jätkumisel oleks aastal 2021 kehtiv tasumäär ligikaudu 90 eurot. Seega on praeguste tasumäärade kujunemisel võetud arvesse ka selle varasemat tõstmisjärku ning projitseeritud vahepealsete aastate kaudu tänapäevani.

tõusust saadav osa, ca 7 miljonit eurot, siis oleks pakendijäätmete saastetasu 37 senti/kg ehk 370 eur/t.¹¹

Punktiga 12 korrigeeritakse KeTS-i § 25 lõike 1 punktis 1 ja § 26 lõike 3 punktis 1 sisalduvaid viiteid. Muudatusega lisatakse ka olmejäätmel nende jäätmete hulka, mille kõrvaldamisel lubatust suuremas koguses või ilma keskkonnaloata rakendatakse saastetasu kõrgendatud määra. Muudatus on tingitud punktiga 10 tehtavast muudatusest, millega eristatakse olmejäätmete saastetasumäär teiste tavajäätmete tasumäärast ning mis järgib üldist KeTS-i § 5 lõikes 4 sätestatud põhimõtet, et kui isik käitleb jäätmeid keskkonnaloas lubatust suuremas koguses, loa omamise nõuet eirates või keelatud kohas, maksab ta keskkonnatasu kõrgendatud määra järgi.

Punktiga 13 täiendatakse KeTS-i § 31 lõike 1 esimest lauset, sätestades, et keskkonnatasu maksmise kohustus tuleneb lisaks KeTS-i §-st 5 ka § 18 lõikest 4. Muudatus on kooskõlas eelnõu punktiga 5 tehtava muudatusega, mis võimaldab kehtestada keskkonnatasu maksmise kohustuse ka neile isikutele, kellel ei pea jäätmete käitlemiseks olema KeTS-i § 5 lõikes 2 nimetatud keskkonnaluba. Muudatuse eesmärk on sätestada keskkonnatasu arvutamise kohustus ka neile isikutele, kes vastutavad pakendiseaduse § 12¹ lõike 1 või 2 kohaselt plastpakendijäätmete käitlemise eest ja kellele rakendub eelnõu punktis 8 kirjeldatud saastetasu.

Punktiga 14 muudetakse KeTS-i § 32 lõike 6¹ punkti 3 sõnastust. Täpsustatakse, et saastetasu arvutus kõrvaldamiskohtade kaupa tuleb esitada KeTS-i § 21 lõikes 1 nimetatud jäätmete keskkonda viimise korral. Muudatusega lisatakse viide § 21 lõikele 1, kuna säte käsitleb vaid jäätmete kõrvaldamist, mis on JäätS-i § 17 lõike 1 tähenduses eelkõige jäätmete ladestamine prügilasse, ning nende jäätmete saastetasu määrad, mida saastetasu arvutamisel kasutada, on kehtestatud § 21 lõikes 1.

Punktiga 15 täiendatakse KeTS-i § 32 lõiget 6¹ uue punktiga 4, mis täpsustab plastpakendijäätmete kehtestatava saastetasu arvutamise korda. Eelnõu punktis 8 kirjeldatud plastpakendijäätmete rakenduv saastetasu tuleb arvutada nende isikute kaupa, kes vastutavad selliste jäätmete käitlemise eest PakS-i § 12¹ lõike 1 või 2 alusel, seega saastetasu arvutatakse kas pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni kaupa.

Punktiga 16 täiendatakse KeTS-i § 32 uue lõikega 8, milles selgitatakse plastpakendijäätmete kohalduva saastetasu arvutamise aluseid. Saastetasu arvutatakse PakS-i § 24 alusel kogutud ja pakendiregistrisse esitatavate andmete põhjal. Pakendiettevõtjatel ja taaskasutusorganisatsioonidel on kohustus esitada turule lastud pakendite kogused pakendiregistrisse. Ka plastpakendijäätmete taaskasutamise, sh ringlussevõtu ja korduskasutuseks ettevalmistuse andmed jõuavad pakendiregistrisse. Pakendijäätmete taaskasutamise tõendeid saavad pakendiregistrisse sisestada üksnes need jäätmekäitlejad, kellel konkreetsel ajaperioodil oli kehtiv jäätmekäitlusala keskkonnaluba. Tõendiga määrab jäätmekäitleja ära pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni, kelle nimel pakendijäätmete taaskasutamine toimus. Süsteemi sisestatud andmete põhjal (turule lastud kogus vs taaskasutatud kogus) arvutatakse välja ringlussevõtu sihtmäär, mille konkreetne pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon saavutas. Saastetasumäär rakendub plastpakendijäätmete kogusele, mis on ringlusest välja viidud, ning see arvutatakse turule lastud

¹¹ Võrdluseks toome välja, et Leedus kehtib käesoleval aastal (2021) plastpakendijäätmete tasumäär 618 eur/t. Alates 2022.a kohaldub erinev tasumäär mitte ringlussevõetavale ühekordsele plastpakendile (tasumäär 875 eur/t) ning korduskasutatavale plastpakendile ja taaskasutatavale ühekordsele plastpakendile, mida pole taaskasutatud (tasumäär 618 eur/t). Leedu pakendiga seotud tasumääradest saab täpsemalt lugeda siit: <https://www.roedl.com/en-gb/de/media/publications/newsletters/lithuania/Documents/newsletter-lithuania-general-tax-news-2021.pdf>

plastpakendi koguse ja korduskasutuseks ettevalmistatud ja ringlusse võetud plastpakendijäätmete koguse vahena.

Kehtiva õiguse kohaselt esitatakse andmed kord aastas pakendiregistrisse, kuid lähitulevikus on plaanis muuta nii pakendialaste andmete esitamise sagedust kui ka süsteemi üldiselt. Hetkel on pooleli Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi juhtimisel reaalamajanduse projekt, mille üheks eesmärgiks on analüüsida, kuidas oleks võimalik tulevikus pakendialased andmed saada pakendiettevõtjatelt riigile reaalajas. See kiirendab pakendiaruannete info edastamist ning tagab andmete riskasutuse. Seega muutub lähitulevikus andmete esitamine pakendiregistrisse ning plastpakendijäätmete saastetasu rakendumise ajaks 2025. aasta alguses on pakendialaste andmete esitamine senisest sagedasem (vähemalt kvartaalne). Asjakohased muudatused pakendiseaduses tehakse aegsasti enne uue keskkonnatasu kehtima hakkamist.

Punktiga 17 täiendatakse seadust uue §-ga 32², milles sätestatakse plastpakendijäätmete saastetasu arvutamise kord. Lõikes 1 selgitatakse, et saastetasu arvutatakse aruandekvartalis turule lastud plastpakendi ning korduskasutuseks ettevalmistatud ja ringlusse võetud plastpakendijäätmete koguse vahe alusel.

Pakendiettevõtja, kes täidab PakS-i § 12¹ lõikest 1 tulenevaid kohustusi individuaalselt, esitab pakendiregistrisse aruandekvartalis turule lastud plastpakendi koguse ning jäätmekäitleja väljastab talle samas kvartalis korduskasutuseks ettevalmistatud ja ringlusse võetud plastpakendijäätmete koguse kohta tõendi, mis kantakse samuti pakendiregistrisse. Kui pakendiettevõtja on PakS-i § 12¹ lõike 2 alusel oma kohustused taaskasutusorganisatsioonile üle andnud, esitab ta enda poolt turule lastud plastpakendi koguse taaskasutusorganisatsioonile. Taaskasutusorganisatsioon esitab pakendiregistrisse aruandekvartalis oma klientide poolt turule lastud plastpakendi koguse. Jäätmekäitleja väljastab taaskasutusorganisatsiooni poolt samas kvartalis korduskasutuseks ettevalmistatud ja ringlusse võetud plastpakendijäätmete koguse kohta tõendi, mis kantakse samuti pakendiregistrisse.

KeTS-i § 33⁴ lõike 1 kohaselt peavad eelnimetatud andmed olema esitatud hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Keskkonnatasu arvutamisel lahutatakse turule lastud plastpakendi kogusest (taaskasutusorganisatsiooni puhul klientide summaarne turule lastud plastpakendi kogus) korduskasutuseks ettevalmistatud ja ringlusse võetud plastpakendijäätmete kogus ning korrutatakse tasumääraga.

Lõikes 2 täpsustatakse, et kui keskkonnatasu arvutamisel saadud tulemus on negatiivne, siis toimub tagasimakse KeTS-i § 43¹ lõikes 2 sätestatud korras. See tähendab, et kui pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni kliendid lasevad ühes aruandekvartalis turule rohkem plastpakendeid, kui taaskasutatakse JäätS-i § 15 lõike 3 või 4 tähenduses, siis tuleb neil maksta plastpakendijäätmete saastetasu. Kui mõnes teises aruandekvartalis on aga plastpakendijäätmete taaskasutatud kogused suuremad kui turule lastud plastpakendi kogus, ei ole keskkonnatasu väärtus mitte null, vaid negatiivne ning pakendiettevõtjal või taaskasutusorganisatsioonil on õigus saada vastav summa tagasi.

Punktiga 18 tehakse täiendus KeTS-i § 56. Muudatuse mõte on suunata KeTS-i § 21 lõike 1 punktis 1 sätestatud ohtlike jäätmete kõrvaldamisest riigieelarvesse laekunud vahendid Keskkonnaministeeriumi kaudu ohtlike jäätmete valdkonna korrastamiseks, võttes arvesse seda, et saastaja-maksab-põhimõte ei ole selles valdkonnas sihipäraselt toimunud, aga valdkonna eesmärkide täitmine on nii JäätS-ist kui ka direktiividest tulenev kohustus ja tuleb tagada nende asjakohane rakendamine.

Kehtiva seaduse järgi eraldatakse KeTS-i § 56 alusel KeM-i eelarvesse raha sihtotstarbeliseks kasutamiseks ja see suunatakse eraldise alusel KIK-ile projektide põhjal toetuste andmiseks. Muudatus võimaldab suunata KeM-i eelarvesse lisaks vee erikasutusõiguse tasudest riigieelarvesse laekunud vahenditele ka ohtlike jäätmete kõrvaldamisest riigieelarvesse laekunud vahendid, et sellega saaks katta riigipoolsed ohtlike jäätmete valdkonna korraldamisega seotud kulud. Selline korraldus tagab saastaja-maksab-põhimõtte täitmise ning on vastavuses KeTS-i §-s 4 ja keskkonnaseadustiku üldosa seaduses sätestatud eesmärkidega.

Riigipoolsed ohtlike jäätmete käitlemise korraldamisega seotud rahalised kohustused (sh jääkreostuse likvideerimine, seire, ohtlike jäätmete käitlemise võimekuse tagamine) järgmise nelja aasta jooksul on hinnanguliselt 11 mln eurot. Riigipoolse ohtlike jäätmete käitlemise korraldamisega seotud kulude katmiseks on seni esitatud erinevaid riigieelarve lisataotlusi, mis pole aga heakskiitu leidnud. Probleemi püsivuse ja sellega seotud riskide kasvu tõttu nähakse eelnõukohase seadusega ette ohtlike jäätmete valdkonna jaoks saastaja-maksab-põhimõttele tuginev rahastusmudel.

Punktiga 19 muudetakse § 56 lõike 1¹ viimast lauset. Muudatusega ajakohastatakse KIK-i nõukogu liikmete nimetamise korra sõnastust. Tegemist on tehnilise muudatusega, mis tuleneb asjaolust, et KIK-i asutajaõiguste teostajaks määrati 2019. aastal senise Rahandusministeeriumi asemel KeM. Kui varem nimetas rahandusminister asutajaõiguste teostajana osa nõukogu liikmeid keskkonnaministri ettepanekul, siis nüüd nimetab nõukogu liikmed keskkonnaminister, kusjuures riigivaraõiguse § 81 lõikest 4 tuleneb, et üks liige nimetatakse rahandusministri ettepanekul.

Punktiga 20 muudetakse KeTS-i § 56 lõiget 2. Lõike 2 kehtiv sõnastus annab võimaluse seda liiga kitsalt tõlgendada ning piirata seega KIK-i võimalusi vaid taotluse põhjal projekti rahastamiseks. Samas on viimastel aastatel tekkinud vajadus ning laienenud KIK-i kompetents tegeleda ka ise keskkonnaprojektide elluviimisega juhtudel, kus taotlusvoorude kaudu ei ole mingitel põhjustel mõistlikult võimalik leida töö tegijat. Näiteks võib tuua nn Raadi vanarehvide likvideerimise, kasutusest väljalangenud põhjavee seirepuurkaevude likvideerimise ja kasutuses olevate puurkaevude korrastamise, kaevandusšurffide ohutustamise jt tööd, mille tegemiseks puudub majanduslik huvi, kuid mille tegemine on ajakriitiline.

Punktiga 21 muudetakse KeTS-i § 59 pealkirja ja lõiget 1. Pealkirja muudatusega viiakse rõhk menetlemiselt rahastamisele, mis vastab paremini paragrahvi reguleeritavate toimingute sisule.

Paragrahvi 59 lõikes 1 sätestatud kord, mis pärineb 2006. aastast, näeb ette, et keskkonnakaitse valdkondade rahastamiseks esitatud taotluste hindamise korraldab KeM ning et taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb sihtasutuse nõukogu valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul. Arvestades olukorda, kus alates 2019. aastast teostab sihtasutuse asutajaõigusi keskkonnaminister ja KIK-i kaudu korraldatava keskkonnaprogrammi rahastamine toimub KeM-i riigieelarvelistest vahenditest ning samuti arvestades taotluste suurt hulka, on selline kord osutunud kohmakaks.

KeM-i põhiülesanne on olla valdkonna poliitikakujundaja ning valdkonna õigusloome autor, konkreetsete projektide rakendamise ja rahastamisega, sh taotluste hindamisega, peaksid tegelema rakendusüksused, nagu see toimub struktuurivahendite rakendamisel juba aastaid. KeM ei tee ka struktuuritoetuste meetmete elluviimisel analoogseid otsuseid ega tegele taotluste hindamisega. Muudatusega ühtlustatakse KeTS-i alusel toimuva keskkonnaprogrammi riigisisese rahastuse menetlusloogika EL-i ja välisrahastuse omaga.

Muudatusega luuakse võimalus anda keskkonnakaitse valdkondade rahastamiseks esitatud taotluste hindamine halduslepinguga osaliselt või täielikult üle KeTS-i § 56 lõikes 1 nimetatud sihtasutusele (KIK) ning teha rahastamisotsused KIK-i juhatuse tasandil.

Punktiga 22 muudetakse KeTS-i § 59 lõike 1 teises lauses sisalduvat regulatsiooni, viies selle eraldi uude lõikesse 1¹.

Praeguse sõnastuse kohaselt teeb taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse KIK-i nõukogu. Taotluste menetlemine on olemuselt haldusmenetlus, mis on antud ülesandeks sihtasutusele (KIK) ning sihtasutuse organite pädevus sellises menetluses on küsimus, mis lahendatakse organisiseselt, mitte seaduse tasandil. Arvestades taotlusvoorudes esitatavate taotluste suurt arvu (mis võib ulatuda üle 1000 aastas), on mõistlik anda võimalus teha taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus ka juhatusele. Projektide menetlemine, sh nende suhtes otsuste tegemine on KIK-i igapäevane tegevus, mis seega sobib paremini juhatuse, mitte nõukogu töövoogu. Nõukogu liikmete põhitöökoht on mujal, nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid vähemalt üks kord kvartalis, samas nõuab sadade projektide suhtes otsuste tegemine, sh nende muutmine, kehtetuks tunnistamine jms, tihedat igapäevast tegelemist.

KIK-i nõukogu arutas nimetatud küsimust oma 13.10.2020 koosolekul ja pidas otstarbekaks anda väiksemamahulised taotlused juhatuse pädevusse. Viimastest omakorda moodustab suure osa koolidele ja lasteaedadele antav toetus. Iga klass, lasteaiarühm või õppeprogrammis koos osalev õpigrupp saab näiteks aktiivõppeprogrammi ja transpordi rahastamiseks toetust ühes õppeaastas kuni 300 eurot, seega on tegu väikeste summadega.

Nimetatud muudatustega seoses on vaja muuta ka KIK-i põhikirja.

Punktis 23 asendatakse § 59 lõikes 4 sõna „lepingu“ sõnaga „selle“. Volitusnormist jäetakse ära sõna „lepingu“, kuna kava järgi minnakse keskkonnaprogrammi rahastamisel alates 2022. aastast senise sihtfinantseerimise lepingu asemel üle rahastamisotsuse süsteemile analoogselt enamike teiste riiklike ja EL-i rahastusmeetmetega. Sellega seoses viiakse ühtlasi taotluste menetlemine üle KIK-i senisest enda infosüsteemist riiklikusse e-toetuste keskkonda. See muudab isikutele eri meetmetest toetuste taotlemise ühetaolisemaks ja seega lihtsamaks. Samas ei välista muudatus üleminekuperioodil toetuse saajatega sihtfinantseerimise lepingute sõlmimist vastavalt volitusnormi alusel kehtestatud määruse asjaomastele sätetele. Üleminekusätted on võimalik lisada keskkonnaministri 31. jaanuari 2020. a määrusesse nr 10 „Keskkonnaprogrammist toetuse andmise kord ja tingimused“, kuna seadus otseselt taotluste menetlemise korda ei käsitle.

Punktiga 24 täpsustatakse KeTS-i § 59 lõike 5 sõnastust, ühtlustades selle struktuuritoetuse meetmetes kasutatavate mõistetega. Sätte mõte jääb samaks.

Punktiga 25 täiendatakse KeTS-i § 59 lõikega 6. Sellega sätestatakse seaduses selgelt võimalus jätta toetus välja maksmata või nõuda tagasi, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse kasutamise tingimusi. Tegemist on riiklike toetuste andmisel tavapärase tingimusega. Seni on sellekohased nõuded ja tingimused sisaldunud KIK-i sõlmitud sihtfinantseerimise lepingus, mis aga asendatakse alates 01.01.2022 haldusotsuste süsteemiga, mistõttu peab ka toetuse tagasinõudmine toimuma otsusega.

Punktiga 26 täiendatakse KeTS-i §-ga 59¹, milles sätestatakse toetuse tagasinõudmise täpsem korraldus. Muudatusega ühtlustatakse ja lihtsustatakse toetuste tagasinõudmise süsteemi, lähtudes struktuuritoetuste tagasinõudmise süsteemist. Selle kohaselt teeb rakendusüksus

asjaomaste aluste ilmnedes toetuse tagasinõudmise otsuse, mis on vahetult täitedokumentiks. Toetuse saajal on õigus esitada toetuse tagasinõudmise otsuse peale vaie või kaebus halduskohtusse. Samasugune muudatus tehti 2017. aastal ka näiteks atmosfääriõhu kaitse seaduse alusel antavate toetustega seoses, lisades nimetatud seadusse § 182¹. Eelnõukohase seadusega tehtavad muudatused on sõnastatud sellega analoogselt. Praegu toimub toetuse tagasinõudmine sihtfinantseerimise lepingu alusel, milleks peab rakendusüksus esitama hagi tsiviilkohtusse. Kogu protsess on aeganõudev ja kulukas ning ebaefektiivne, seades ohtu nõuetevastaselt kasutatud toetuse tagasisaamise. Kui toetuste puhul minnakse rahastamislepingutelt üle e-toetuste kaudu haldusotsusega toetuse andmisele, saab ainsaks toetuse tagasinõudmise aluseks olla toetuse tagasinõudmise otsus.

Punktiga 27 lisatakse KeTS-i uus rakendussäte, mille kohaselt hakatakse plastpakendijäätmete saastetasu rakendama alates 2025. aastast. Tasu arvutatakse esmakordselt 2025. aasta esimese kvartali kohta. Muudatus on planeeritud rakenduma alles aastast 2025, kuna pakendialaste andmete kogumise ja haldamisega seoses on järgnevatel aastatel mitmeid muudatusi plaanis, mis on osaliselt seotud ka tasusüsteemiga. Muuhulgas peab muutuma andmete esitamise sagedus praeguselt aastapõhiselt arvestuselt vähemalt kvartaalseks. Samas on oluline anda juba praegu selge signaal uue saastetasu kehtestamisest. Kui tasumäära suurus ja selle arvutamise valem on kindlalt ette teada, siis jääb puudutatud osapooltele mõistlik aeg muudatuseks ette valmistada.

Paragrahv 2 käsitleb muudatusi pakendiseaduses.

Punktiga 1 täiendatakse PakS-i § 19 ning sätestatakse ühe majandusmeetmena ka keskkonnatasu. Kuivõrd eelnõu punktis 8 kavandatav muudatus toob kaasa uue keskkonnatasu liigi kehtestamise, tuleb ka pakendiseaduses sätestada võimalus keskkonnatasu kui majandusmeetme rakendamiseks plastpakendijäätmetele.

Punktiga 2 täiendatakse PakS-i 4. peatükki uue §-ga 22¹. Uus paragrahv viitab keskkonnatasude seadusele, kus sätestatakse saastetasumäär plastpakendijäätmetele, mida pole korduskasutuseks ette valmistatud või ringlusse võetud JäätS-i § 15 lõigete 3 ja 4 tähenduses.

Paragrahvis 3 sätestatakse seaduse jõustumine.

Eelnõu § 1 punktid 9 ja 10 on kavandatud jõustuma 2022. aasta 1. juulil, et tagada uute saastetasumäärade rakendumine alates 2023. aasta 1. jaanuarist. Kuna tasumäärade muudatus toob kaasa maksukoormuse suurenemise ning maksukorralduse seaduse § 4¹ kohaselt peab maksuseaduse, samuti selle muudatuse vastuvõtmise ja jõustumise vahele üldjuhul jääma vähemalt kuus kuud, peavad eelnõu § 1 punktid 9 ja 10 olema vastu võetud hiljemalt 2022. aasta 1. juuliks.

Eelnõu § 1 punkt 18 on kavandatud jõustuma 2023. aasta 1. jaanuaril.

Eelnõu § 1 punktid 23 ja 26 on kavandatud jõustuma 2022. aasta 1. jaanuaril, et tagada KIK-i üleminek praeguselt infosüsteemilt riiklikule e-toetuse infosüsteemile veel enne 2022. aasta taotlusvoorude korraldamist. Täpsemad üleminekusätted on kavas kehtestada eespool viidatud määruses nr 10. Pooleliolevatele projektidele, mille rahastamisleping on 2022. aasta 1. jaanuariks juba sõlmitud, kohaldatakse kuni lõpuni rahastamislepingutele kehtivaid nõudeid ja korda.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõukohase seadusega ei võeta kasutusele uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole otseselt seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

5. Seaduse mõju

Eelnõukohasel seadusel puudub oluline mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, regionaalarengule ning sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju.

Mõju avaldav muudatus 1: ohtlike- ja tavajäätmete (sh olmejäätmete) ladestustasu tõstmine.

Muudatusega tõstetakse tava- ja ohtlike jäätmete kõrvaldamise saastetasu tasemelt 29,84 eur/t tasemele 60 eur/t. Lisaks eristatakse tavajäätmete hulgast olmejäätmed ning tõstetakse nende kõrvaldamise saastetasu tasemelt 29,84 eur/t tasemele 90 eur/t.

Sihtrühm 1: prügilaid haldavad ettevõtted (6) ja jäätmete esmavastuvõtjad.

Kaasnev mõju: mõju majandusele.

Suurem osa prügilasse ladestatavatest jäätmetest moodustavad segaolmejäätmed. Segaolmejäätmete nn värvatasu prügilates jääb vahemikku 70–90 eur/t (+km). Seega, keskmiselt moodustab täna ladestamise saastetasu 40% värvahinnast (+km). Saastetasu tõstmisel tasemeni 90 eur/t kujunevad värvahinnad vahemikku 130–150 eur/t.

Võrdluseks saab välja tuua prügilate värvahinnad Soomes, Helsingis, mis jäävad vahemikku 135–200+km eurot tonni kohta¹². Nendest nähtub, et Eesti hinnatase liigub peale tasumäära muudatust sarnasele tasemele.

Prügilate majandusnäitajate järgi moodustavad saastetasud müügitulust praegu keskmiselt 14%. Kuna koos saastetasu kasvuga tõstetakse eelduslikult ka prügilate värvahinda, ei muutu saastetasude osakaal prügilate müügitulus olulisel määral.

Ladestustasu tõstmine muudab ladestamise kõige kallimaks käitlusviisiks, mis tähendab, et eelistatud käitlusviisiks saab taaskasutamine (sh põletamine). Mõju jäätmete esmavastuvõtjatele sõltub väga palju sellest, kui palju jäätmetest suunatakse ringlusse. Konkurentsieelise saavad need ettevõtted, kes suunavad rohkem jäätmeid ringlusse. Täiendav hinnatõus suunatakse edasi jäätmetekitajatele ehk jäätmevaldajatele.

Sihtrühm 2: jäätmevaldajad (majapidamised), riik.

Kaasnev mõju: mõju majandusele, riigieelarvele.

Ladestustasu tõusu mõju jäätmevaldajate (majapidamiste) teenusehinnale on tuntav vaid juhul, kui olmejäätmed ladestatakse prügilasse, mitte ei taaskasutata energiatootmises või ei võeta ringlusse.

¹² Allikas: HSY. Waste management service fees 2021; <https://julkaisu.hsy.fi/waste-management-service-fees-2021.html#clqL9Uq0Ro> (25.08.2021).

Leibkonna jaoks on liigiti kogutud jäätmete puhul võimalik ka nullväärtus. Näiteks paberi ja klaasi eest ei pruugita eraldi tasu võtta ehk tegelikult jaotuvad olmejäätmete kogused mitme erineva käitlusviisi vahel. Samuti on võimalik tasuta ära anda pakendijäätmeid. Seega sõltub jäätmetekitajate jäätmekäitluskulu mitte niivõrd prügila värvahinnast, vaid pigem sellest, kui suur kogus nende poolt tekitatud jäätmeid lõppkokkuvõttes taaskasutusse suunatakse.

Jäätmete ladestamise saastetasu tõusu korral laekuks rohkem raha ka riigieelarvesse. 2019. a ladestatavate jäätmete koguse juures laekuks uute tasumääradega rohkem ca 7,9 mln eurot. Kui arvestada, et olmejäätmete ladestamine väheneb aastaks 2025 praeguse 17% pealt 10%-ni, siis laekuks 2025. a lisaks ca 4,8 mln eurot (vt tabel 1).

Kuna jäätmete ringlussevõtu võimsusi tuleb veel rajada, siis jääb peamiseks käitlusviisiks esialgu jäätmete energeetiline kasutus, aga ka selle hind saab ladestamistasu tõstmise järel tõusta, mis omakorda soodustab samuti investeeringute tegemist uutesse ringlussevõtu võimsustesse, millega kaasneb ringlussevõtu suurenemine. Kui väheneb ladestatavate jäätmete hulk, siis väheneb ka laekumine riigieelarvesse.

Tabel 1. Jäätmete (v.a põlevkivijäätmete) saastetasu tõstmise mõju

Jäätmete saastetasu	Tasu laekumine, EUR							
	Tavajäätmed ilma olmejäätmeteta		Ohtlikud jäätmed		Olmejäätmed		Kokku	Kokku
	Ladestamine		Ladestamine		Ladestamine			
	Uus laekumine 2019. a andmete alusel	Uus laekumine 2025. a, kui täidetakse kohustusi*	Uus laekumine 2019. a andmete alusel	Uus laekumine 2025. a, kui täidetakse kohustusi*	Uus laekumine 2019. a andmete alusel	Uus laekumine 2025. a, kui täidetakse kohustusi*	Uus laekumine 2019. a andmete alusel	Uus laekumine 2025. a, kui täidetakse kohustusi*
Kehtiv tasumäär	2 553 319		696 654		2 477 526		5 727 498	
Uued tasumäärad	5 134 020	5 134 020	625 192	625 192	7 472 430	4 407 939	13 231 642	10 167 151
Lisanduv laekumine	2 580 701	2 580 701	314 263	314 263	4 994 904	1 930 413	7 889 868	4 825 377

* Olmejäätmete ringlussevõtt 55% ja ladestamine 10%.

Mõju avaldav muudatus 2: plastpakendijäätmetele saastetasu kehtestamine

Sihtrühm 1: pakendiettevõtjad (ca 4000) ja taaskasutusorganisatsioonid (4).

Kaasnev mõju: mõju majandusele.

Plastpakendite kokkukogumise ja käitlemise, sh ringlussevõtu eest vastutavad pakendiettevõtjad ning kannavad sellega seotud kulud. Pakendiettevõtjaid on umbes 4000 ning hetkel ca 100 ettevõtet täidavad nõudeid iseseisvalt.

Tasukohustus rakendub erinevalt olenevalt sellest, kas nõudeid täidetakse eraldi või kohustus on üle antud taaskasutusorganisatsioonile. Esimesel juhul tasub plastpakendijäätmete saastetasu pakendiettevõtja ise. Kui PakS-i § 12¹ lõike 2 kohaselt vastutab plastpakendijäätmete käitlemise eest taaskasutusorganisatsioon, siis rakendub keskkonnatasu taaskasutusorganisatsioonile. Tasu arvutatakse pakendiregistrisse esitatud turule lastud plastpakendi ja ringlusse suunatud plastpakendijäätmete koguse vahe alusel.

Seega on keskkonnatasu subjektideks kas pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsioon. Pakendiettevõtjate ja taaskasutusorganisatsioonide vahelisse suhtesse riik ei sekku, kuid võib

eeldada, et kavandatav muudatus toob kaasa pakendiettevõtjate hinnastamise muudatuse taaskasutusorganisatsioonide poolt. Taaskasutusorganisatsioonidel on võimalik ökomodulatsiooni rakendamise kaudu pakendiettevõtjaid erinevalt hinnastada. Näiteks juhul kui ettevõtte laseb turule üksnes PET-plasti (mis on kergelt ringlusse võetav), siis tema peab maksma väiksemat tasu kui näiteks ettevõtte, kes laseb turule sellisest plastist pakendeid, mida ei ole võimalik ringlusse võtta. Plastpakendite ringmajanduse edendamiseks on oluline, et keskkonnateadlikud valikud tehakse juba pakendamise etapis. Seega võib olla tasu suurus seotud nii pakendijäätmete koguse kui ka materjaliga.

Uus tasu mõjub pakendiettevõtjatele motiveerivalt ning lisaks annab kindluse ringlussevõttuga tegelevatele ettevõtetele, et nad saavad kätte piisava koguse jäätmeid, et ettevõtet tulu tooval võimsusel töös hoida või teha vajalikke investeeringuid. Samaväärselt on riik välja kujundamas uue perioodi struktuurivahendeid, et nii võimekuste taset kui ka liigiti kogumise infrastruktuuri võimendada.

Sihtrühm 2: jäätmevaldajad (majapidamised).

Kaasnev mõju: mõju majandusele, riigiasutuste töökorraldusele.

Plastpakendijäätmete saastetasu kehtestamine jäätmevaldajale otsest mõju ei avalda, ehkki ei saa välistada kaudset mõju toote hinna muutumisest, kui pakendiettevõtjad kannavad saastetasu kulu edasi pakendi hinda. Samas on tarbijatel võimalik valida pakend, mis on kergemini ringlusse võetav ja seetõttu ka odavam.

Plastpakendijäätmete saastetasu kehtestamisega laekuks rohkem raha ka riigieelarvesse. 2019. aastal lasti riikliku pakendiregistri (PAKIS) andmetel Eestis turule 35 202 t plastpakendijäätmeid. Siinkohal tuleb silmas pidada, et selles registris ei kajastu väikeettevõtjate poolt turule toodud plastpakendite kogus. Tegelik turule lastud plastpakendite kogus on suurem. Euroopa Komisjonile esitatud andmete kohaselt, mis võtavad arvesse, et olmejäätmete hulgas on ca 30% pakendijäätmeid (millest suurem osa on plastpakendijäätmed), tekkis 2019. aastal 57 467 t plastpakendijäätmeid. Ringlusse võeti 23 341 t plastpakendijäätmeid, mis PAKIS-e andmeid (turule lastud plastpakendite kogus) arvestades teeb ringlussevõtu määraks 66%, kuid Euroopa Komisjonile esitatud andmete kohaselt on ringlussevõtu määraks vaid 41%. 2025. aasta ringlussevõtu sihtmääraks, mis Eesti riigil tuleb täita, on seatud 50%, mis PAKIS-e andmetele taandatuna tähendaks sihtmäärana 82% (vt tabel 2).

2019. aasta PAKIS-e andmete kohaselt oleks plastpakendijäätmete saastetasuna laekunud ca 4,4 mln eurot. Kui plastpakendi turule lastud kogus ei vähene, kuid 2025. aastaks saavutatakse 50% ringlussevõtu sihtmäär, siis laekub riigieelarvesse ca 2,4 mln eurot (vt tabel 2).

Tabel 2. Plastpakendijäätmete saastetasu laekumine 2019. aasta andmete alusel¹³ ja 2025. aastal, kui täidetakse ringlussevõtu eesmärk

Aasta	2019	2025
Plastpakendijäätmete tekkekogus, t	35 202	
Ladestatud plastpakendijäätmete kogus, t	137	0
Ringlusse võetud plastpakendijäätmete kogus, t	23 341	28 734
Ringlusest välja viidud plastpakendijäätmete kogus, t	11 861	6 468

¹³ Plastpakendijäätmeid puudutavad andmed on esitatud 30.06.2021 Euroopa Komisjonile kinnitamiseks.

Ringlussevõtu määr*	66%	41%	82%	50%
Plastpakendijäätmete saastetasu, 370 eur/t	4 388 570	2 393 160		

* Plastpakendijäätmete kokkukogumise ja käitlemise kulu on pakendiettevõtjate kanda, mistõttu tuleb nende tekkekogusena vaadata PAKIS-e andmeid. Samas PAKIS ei arvesta hetkel väikeettevõtjate poolt turule toodud pakendite kogusega. Seetõttu on PAKIS-e andmete kasutamisel saadud ringlussevõtu määr (66%) märkimisväärselt suurem tegelikust, milleks on Euroopa Komisjonile esitatud andmete kohaselt 41%. Selleks, et täita 2025. aasta ringlussevõtu sihtmäär 50%, peab PAKIS-e andmete kasutamisel olema ringlussevõtu määr 82%.

Uue saastetasu liigi kehtestamisega suureneb Keskkonnaameti ametnike töökoormus, kuivõrd maksuhalduri ülesandeid saastetasu arvutuse kontrollimisel, tasumisele kuuluva keskkonnatasu arvutamisel ja määramisel täidab Keskkonnaamet. Hetkel pole ette näha vajadust lisatööjõu järele, kuid selle tekkimine uue tasuliigi rakendumise ajal pole välistatud.

Mõju avaldav muudatus 3: keskkonnaprogrammi taotluste hindamise KIK-ile andmise võimaluse loomine KeTS-is.

Sihtrühm: KeM (kaheksa ametnikku), KIK (kaheksa töötajat).

Kaasnev mõju: mõju riigiasutuste töökorraldusele.

Otsese mõjuna väheneb mõnevõrra töökoormus taotluste hindamisega seotud KeM-i ja KIK-i vahelise kirjavahetuse lõppemisega. Kaudse mõjuna väheneb KeM-i töökoormus projektide hindamisel. Samas suureneb KIK-i töökoormus ja KeM-i esindajad hakkavad kuuluma KIK-i hindamiskomisjonidesse, mistõttu võib eeldada, et üldine koormus oluliselt ei muutu. Siiski võimaldab hindamistegevuse koondumine KIK-i suuremat sünergia, arvestades KIK-i tegevust struktuuriotetuste rakendusüksusena ning seda, et taotluste tehniline menetlemine ja vastavuse kontroll ning sisuline hindamine toimuvad KIK-is. Uusi töötajaid ei ole kavas tööle võtta.

Mõju avaldav muudatus 4: taotluse rahuldamise otsuse saab edaspidi KIK-i nõukogu asemel teha ka KIK-i juhatus.

Sihtrühm 1: KIK-i nõukogu (seotud üheksa liiget), KIK-i juhatus (juhataja).

Kaasnev mõju: mõju KIK-i töökorraldusele.

Kui taotluste suhtes hakkab otsuseid tegema KIK-i juhatus, saab KIK-i nõukogu suunata enam tähelepanu KIK-i strateegilise arengu küsimustele. Samas suureneb ka positiivne mõju suuremast operatiivsusest ja paindlikkusest, mida võimaldab juhatuse kui iga päev tegutseva organi töökorraldus võrreldes nõukoguga, mille liikmed kogunevad oma muude põhiülesannete kõrvalt vaid keskmise sagedusega üks kord kvartalis.

Sihtrühm 2: keskkonnaprogrammist toetuse saajad (700–800) ja taotlejad (1200–1300).

Kaasnev mõju: mõju majandusele.

Sihtrühmale kaasneb muudatusega oluline positiivne mõju, kuna taotlusi menetletakse ja taotluste rahuldamise otsused tehakse kiiremini. Senise viie kuu asemel kulub otsuse tegemiseks edaspidi keskmiselt kolm kuud. Samuti muutub keskkonnaprogrammi rahastamise süsteem sarnasemaks paljude teiste rahastamismeetmete loogikaga, mis muudab KIK-i menetluse taotlejate ja toetuse saajate jaoks selgemaks.

Mõju avaldav muudatus 5: toetuste tagasinõudmise korra muutmine.

Muudatusega ühtlustatakse ja lihtsustatakse toetuste tagasinõudmise korda, lähtudes struktuuritoetuste tagasinõudmise korrast. Selle kohaselt teeb rakendusüksus asjaomaste aluste ilmnedes toetuse tagasinõudmise otsuse, mis on vahetult täitedokumendiks. Toetuse saajal on õigus esitada toetuse tagasinõudmise otsuse peale vaie või kaebus halduskohtusse. Muudatus on vajalik, kuna minnakse seniselt lepingu alusel rahastamiselt üle haldusotsuse alusel rahastamisele ning sellisel juhul on rahastustingimuste rikkumise korral tehtava tagasinõudeotsuse kohaseks täitmise viisiks vahetu sundtäitmine.

Sihtrühm 1: KIK (seotud alla kahe töötaja).

Kaasnev mõju: mõju KIK-i töökorraldusele.

Sellega seoses KIK-i töötajate töökoormus ei suurene, vaid võib pigem isegi väheneda.

Sihtrühm 2: keskkonnaprogrammist toetuse saajad (700–800) ja taotlejad (1200–1300).

Kaasnev mõju: mõju majandusele

Olulist mõju toetuse saajatele ei ole. Kui toetuse kasutamise tingimusi on rikutud, siis on toetuse saaja kohustatud asjaomase summa tagastama, seda olenemata tagasinõudmise viisist. Tõhusam väärkasutatud toetuse tagasinõudmise kord – vahetu sundtäitmine – mõjutab toetuse võimalike väärkasutajate käitumist õiguskuulekamaks ning väärkasutatud toetuste tõhus tagasinõudmine tagab ettevõtjatest toetuse saajate vahel õiglase konkurentsiolekorra.

6. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Tava- ja ohtlike jäätmete ladestustasu tõstmine ja plastpakendijäätmete saastetasu kehtestamine tooks 2019. aasta andmeid kasutades riigieelarvesse lisanduva tuluna juurde ca 12,3 mln eurot. 2025. aastal, kui täidetakse eesmärgid (olmejäätmete ringlussevõtt 55% ja ladestamine 10%), kuid jäätmete ke püsib samal tasemel, väheneb täiendav tulu 7,2 mln euro peale.

Kuna eelnõus sisalduvate muudatuste eesmärk on edendada ringmajandust ning jäätnehierarhia rakendamist, võib EL-i laiema kogemuse põhjal välja tuua trendi, et ringmajanduse rakendamise ning jäätmete ringlussevõtu edendamise luuakse uusi töökohti, mistõttu suurenevad mõnevõrra ka tööjõuga seotud maksulaekumised, sealhulgas kohaliku omavalitsuse üksustele. Maksulaekumiste suurenemist on keeruline prognoosida. Kuna jäätmete ringlussevõtu edenedes väheneb olmejäätmete ladestamine, väheneb riigile keskkonnatasude seaduse alusel laekuv saastetasu.

Pakendiregistri arendustega jms kaasnevad tegevused ja kulud ei ole otseselt seotud eelnõukohase seadusega, mistõttu neid siin ei kajastata.

Keskkonnaprojektide taotluste menetlemiseks tuleb teatud ulatuses ümber häälestada KIK-i infosüsteem ning seoses Riigi Tugiteenuste Keskuse hallatava infosüsteemi (e-toetuse infosüsteem) kasutuselevõtmisega alates 01.01.2022 tuleb nimetatud süsteemis teha vajalikud muudatused. Infosüsteemi täiendamiseks ja korrastamiseks vajaminevad kulud kaetakse KIK-i eelarvest.

Toetuse saajatele sisulisi muudatusi ei kaasne, senisest mõnel määral erineva taotluste infosüsteemiga harjumine nõuab küll aega, kuid see süsteem on seejärel sama nagu ka teistel riiklikel toetusmeetmetel, mistõttu tervikuna avaliku halduse süsteemsus ja ühtsus pigem suureneb ning muutub seega eelduslikult taotlejatele selgemaks ja läbipaistvamaks.

7. Rakendusaktid

Seaduse muutmise järel tuleb muuta keskkonnaministri 31. jaanuari 2020. a määrust nr 10 „Keskkonnaprogrammist toetuse andmise kord ja tingimused“, milles on sätestatud taotluste hindamise korraldus ja rahastamisotsuste tegija ning nähtud ette rahastamine sihtfinantseerimise lepingu alusel (kavand lisatud). Samuti tuleb muuta KIK-i ja Keskkonnaministeeriumi vahel sõlmitud halduslepingut ning KIK-i põhikirja.

8. Seaduse jõustumine

Eelnõu § 1 punktid 9 ja 10 on kavandatud jõustuma 2022. aasta 1. juulil.

Eelnõu § 1 punkt 18 on kavandatud jõustuma 2023. aasta 1. jaanuaril.

Eelnõu § 1 punktid 23 ja 26 on kavandatud jõustuma 2022. aasta 1. jaanuaril.

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu.